

ARCHIPRESBYTER unde sic dicatur, I, 235. Quis, *ib.* Vocatur alio nomine *Decanus*, *ib.* Et subest archidiacono, 524 et 521. Duplex est, videlicet urbanus et ruralis, quis, 524. Urbani officium explicatur, *ib.* Antiqua inter archipresbyterum et archidiaconum distinctio, quæ, *ib.* Circa officium archipresbyteri urbani, seu decani cathedralis, oportet attendere particulares constitutiones, et consuetudines singularum ecclesiarum, *ib.* Archipresbyteri, seu decani ruralis officium, quale, *ib.* Nequit is majora negotia, et quæ indigent strepitu iudicii expedire, 525.

ARCHIVIUM publicum, unde vim probandi habeat, III, 98. Ad constituendum publicum archivium tria requiruntur, 99. An et quando scripturæ in publico archivio repertæ, plene probent, 97. Probant plene concurrentibus certis conditionibus et quibus, *ib.* et 98. Secus dicendum de archivio privato, *ib.* Scripturæ privatæ repertæ in publico archivio, an fidem faciant duntaxat intra territorium domini sui, vel etiam extra illud, 98. Sententia affirmativa suadet, videturque probabilior, *ib.* et 99. Archiviis monasteriorum, civitatum, et personarum illustrium, etc. atque libris et scripturis inde depromptis, ex titulo archivi nulla auctoritas competit, 99. Præsertim, quando allegantur ad probanda propria jura, *ib.* et 100. Contraria quorundam sententia refertur atque explicatur, 100. Dantur nihilominus certi casus, in quibus libri ex archiviis monasteriorum, civitatum, etc., extracti plene vel quasi plene probant, et qui, *ib.* Ratione publici archivi authenticantur scripturæ originaliter privatæ, 103.

ARCTATI ratione beneficii accepti et recipiendi, qui, I, 457 et 458.

ARENARII, et mimi, qui, IV, 489.

ARGENTI appellatione, etiam argentum fabricatum comprehenditur; non autem marmor effigiatum nomine marmoris, et cur, I, 187. Argenti, vel auri nomine non venit pecunia, vel nummi, VII, 173.

ARGUMENTUM a superfluitate verborum vitanda est fortissimum, I, 27; a sensu contrario validum, 187. Dummodo exinde non sequatur absurdum, *ib.* Nec iurium correctio, 188. Simulque argumentum desumatur ex causativis dispositionis, *ib.* Argumentum stricte, et large acceptum, quid, II, 514.

ARITHMETICA æqualitas in justitia commutativa, VII, 41.

ARMA portare non possunt clerici, III, 390.

ARREPTITII remouentur a ministerio altaris, VII, 165.

ARRHA quid? et quid juris de ea, IV, 184. Arrha quid? et quomodo differat a pœna, V, 348. Licite apponitur sponsalibus, *ib.*; et quidem in quavis quantitate et specie, *ib.* Injuste resiliens perdit arrham, nubens vero illam iterum acquirit, *ib.* Nisi aliud habeat consuetudo, *ib.* Accipiens arrham in duplo restituere debet, si injuste resiliit, *ib.*; nisi sit ætate minor, 349. Possunt con-

venire partes, ut in quadruplo restituatur, *ib.* Utraque pars dare et accipere post arrham, *ib.* Ex juxta causa resiliens non in duplo, sed in simplo restituere tenetur arrham, *ib.* Imò nec in simplo si pars altera culpabiliter ponat causam, quod matrimonium non sequatur, *ib.* Arrha esse non præsumitur, nisi exprimatur, 348.

ARROGATIO quid, V, 458.

ARTICULI Symboli apotolorum, quot, I, 69. Qui a singulis apostolis fuerint positi, 68. *Articuli fidei* nomine quid intelligatur, 69. Articulus fidei sumitur tripliciter, *ib.* Articuli fidei an successu temporis creverint, 71. An novum articulum fidei facere possit Ecclesia? Vel Papa, *ib.*

ARTICULUS quid, I, 507. Articuli multipliciter differunt a positionibus, 508. In praxi tamen plerumque inter se confunduntur, *ib.* Articuli alii de necessitate concludunt, alii præsumptivè et talium probatio est admittenda, 519. Articuli defensionales quando, et quomodo possint, ac debeant ab advocatione, vel reo fieri, VI, 95. Et super ipsis examinari testes, 96.

ASSASSINII crimen committentes clerici ipso jure amittunt privilegium fori, II, 247. Assassinii crimen, et assassini quid, V, 246. Quando nam privet asylo, *ib.* Assassinii, homicidii pœnæ speciales, VI, 351.

ASSESSORES nullam habent jurisdictionem, II, 177. Assessores in causis spiritualibus, possunt esse laici, *ib.* Assessores in processu criminali regularium quando exhibere expediat, vel necesse sit, VI, 62. Assessoris imprudentia non nocet magistratui, sed sibi.

ASYLI jus competit ecclesiis jure humano, II, 243. Asyli jus, seu immunitas. Vide *Jus asyli*.

ATTENTATORUM nomine quid intelligatur? præsertim appellatione pendente, II, 345. Attentatum potest accipi et pro facto et pro jure, *ib.* Ubi nihil innovatur, non dicitur attentatum, *ib.* Attentare non dicitur qui facit actum continuativum, *ib.* Attentata lite, vel appellatione pendente, an differant, *ib.* Attentatum dici nequit, quod fit lege permittente, idque exemplificatur, *ib.* Attentata pendente appellatione a sententia diffinitiva, sunt ipso jure nulla, *ib.* Dummodo pars adversa debite petat revocationem ipsorum, *ib.* Ad revocationem attentatorum duplici via conceditur, *ib.* Nempe via ordinaria, *ib.* Et via extraordinaria, seu per remedium attentati, *ib.* Appellans potest simul prosequi causam appellationis attentatorum; ac etiam potest prosequi solam causam attentatorum, *ib.* Petens revocari attentata, quæ teneatur probare, 345. Attentata pendente appellatione a diffinitiva revocantur ante omnia per remedium attentati, *ib.* Secus, quando ad eorum revocationem, proceditur per viam ordinariam, *ib.* Et loquendo de attentatis post appellationem ab interlocutoria, vel gravamine, *ib.* Attentata pendente appellatione, per quem iudicem sint revocanda, 346. Refertur decretum sacræ congregationis circa hoc, *ib.*

ATTESTATIONUM publicatio, quid et quomodo fiat, II, 538. Post eam regulariter non licet alios testes producere, *ib.* Saltem super eisdem articulis, vel directe contrariis, alias secus, *ib.* Possunt tamen post publicationem attestatorum nova instrumenta produci, *ib.* Dantur complures casus, in quibus post publicationem attestatorum etiam possunt super iisdem articulis testes produci, 539. Enumerantur duodecim tales casus, *ib.* Attestationes et testes, quid, 546. Timor subornationis testium magis urget post publicationem attestatorum, quam antea, III, 54. Attestationum publicatio non est de substantia processus iudiciarii, bene tamen de ejus justitia, 64. Idque probatur, 65. Attestationes receptæ in uno iudicio, sed non publicatæ, fidem non faciunt in alio, etiam inter easdem personas, *ib.* Fallit istud in certis casibus; et quibus, 66. Tenetur pars adversa vel ratam habere priorem receptionem testium, vel pati, ut denuo testes examinentur, *ib.*

Attestatio de paupertate oratorum pro dispensatione in forma pauperum est necessaria, et quale, V, 621. Formula hujus attestacionis, 622.

AVARITIE non debent esse dediti clerici, III 376.

AUGUSTINIANORUM regula quando inceperit? et qui sub ea militent, V, 9.

AVOCATIO causæ quid? et qualiter per eam inducatur competentia fori, II, 223. Differt ab ea per quam iudex avocatur subditum suum coram alio incompetentem litigantem, *ib.* Post avocationem causæ processus per inferiorem iudicem factus, ipso jure est nullus, *ib.* Avocatio causæ magis inficit jurisdictionem inferioris iudicis, quam appellatio, et cur, *ib.* Quid si episcopus avocet causam coram suo vicario generali agitatam, *ib.*

AUT, quando sumatur pro particula disjunctiva, vel copulativa, VII, 160.

AUTHENTICORUM liber, seu novellæ constitutiones postremo loco per Justinianum sunt editæ, earumque præstantia, I, 38. A quo nonnullæ authenticæ constitutiones codici hodie usitato fuerint insertæ, *ib.* Et sic insertæ an probent, *ib.*

AUCTORIS protestatio scripta suo iudicio S. M. Ecclesiæ submittentis, utiliter libris apponitur, I, 100. Auctorum scribentium de vita et miraculis nondum beatificatorum alia protestatio, *ib.* Hujusque utilitas, 101. Auctore damnato, hujus quoque libri censentur damnati, *ib.* Auctorum damnatorum scripta qua ratione citari possint, *ib.* Eorum libri recte jubentur comburi, 102. Damnato libro, non idcirco censetur damnatus auctor, *ib.*

B

BACCALAUREUS quid, VI, 220.

BACULO cur Papa non utatur, I, 488. Historia memorabilis de sancto Martiale, ac ejus collega a mortuis resuscitato per tactum baculi sancti Petri apostoli, *ib.* Mystica significatio baculi pastoralis, quo utuntur episcopi, *ib.*

BALDACHINI usum tenentur regulares exempti etiam concedere episcopo in suis ecclesiis, II, 26.

BALLISTARII, et sagittarii qui, VI, 392. Et qualiter illorum exercitium prohibetur, *ib.*

BANCUS JURIS quid, VI, 104.

BANNISATUM an et quando liceat occidere, VI, 352.

BAPTISMI sacramentum declaratur, et varii errores hæreticorum circa hoc, I, 83. Qui rejiciuntur, *ib.* Errores circa materiam et formam baptismi, *ib.* Circa causam efficientem principalem, et secundariam sacramenti baptismi, 86. Sancti Cypriani, et concilii Carthaginensis opinio circa valorem baptismi a non baptisato et hæretico collati, *ib.* Errores circa causam finalem sacramenti baptismi, 87. Perniciosa hæresis negantium, parvulos esse baptisandos, eaque multoties condemnata, *ib.* Baptismi sacramentum cur sit irreiterabile et pœnitentiæ sacramentum iterabile, 88. Baptisma esse unicum definitur in con-

cilio generali Viennensi, 104. Per illud confertur gratia informans, seu sanctificans, *ib.* Sine baptismo sacramentum Ordinis non recipitur, 446. Baptismus est janua omnium sacramentorum, V, 183. Sacramenta a non baptisato sacerdote collata, quæ valeant, quæ non, *ib.*

Baptismus an, et quando, ac inter quos inducat cognationem spiritualem. Vide *Cognatio spiritualis*.

Baptisma reiterantes, seu anabaptistæ qui, et quibus pœnis subjacent, VI, 331. De jure civili subjacent ultimo supplicio, *ib.* Sunt irregulares, *ib.* Quas pœnas non incurrit qui sub conditione, vel ignoranter rebaptisat, 332. Baptisari an, et in quibus casibus valeant infidelium liberi, inscii, et invitis parentibus, 232. Baptismus invalide collatus iterari debet.

BASILIANORUM religio quando inceperit, et qui sub ea militent, V, 8.

BASILICA quid, V, 197.

BEATIFICARE, et beatificatio quid, V, 184. Quomodo differat a canonizare, 185. Solus Papa potest beatificare, *ib.* Non tractatur de beatificatione ante quadraginta annos post mortem servi Dei, 186. Neque inchoatur ante instantiam principum, *ib.* Episcopi tamen possunt et solent

processum citius incipere, 487. Et quomodo, *ib.*

BEATUS quis sit et dicatur, V, 184. Beati coli possunt cultu publico, et privato, 187. Et quomodo, *ib.* Affertur decretum bene observandum circa cultum beatorum nondum canonizatorum, *ib.*

BELLA sunt juri naturali contraria, quomodo, I, 6. Tempore belli quæ personæ debeant gaudere securitate, II, 47. Scire in fœminas et pueros, semper fœdum habitum fuit, *ib.* Innocentes in bello occidere an liceat, *ib.* Hostem fallere stratagemate aliquo est laudabile, *ib.* Fidem tamen ipsi datam violare non licet, *ib.* In bello justo licitum est hostibus ponere insidias, non vero datam eis fidem violare, II, 495. Bellum an, et quando indocere possint infidelibus propter infidelitatem principes christiani, VI, 231. Et hæreticis sibi subditis propter hæresim, 287.

BENEDICTÆ, sacratæ, et spirituales res an et quomodo sine labe simonæ vendi, vel mutari possint, VI, 195.

BENEDICTIO PARAMENTORUM ecclesiasticorum a quo fieri possit, V, 166.

BENEDICTIO NUPTIALIS danda est in ecclesia, et quando, V, 407. De jure communi potest dari etiam in domo privata, *ib.* Benedictio nuptiarum quid et a quo fieri debeat, 538. Benedictio secundarum nuptiarum. Vide *Secundarum nuptiarum benedictio*.

BENEDICTINORUM religio quando inceperit et qui sub ea militent, V, 10.

BENEFICIUM in communi quid et quomodo dividatur, I, 194. In beneficiis plenissima est interpretatio faciendâ, *ib.* Fallit hoc in rescriptis ad beneficia ecclesiastica, 195. Beneficium quid, 218. Et quomodo differat a privilegio, *ib.* In beneficiis strictè sumptis fit amplissima interpretatio, 238. Secus in rescriptis ad beneficia ecclesiastica, *ib.* Beneficia ecclesiastica obtinentes qui teneantur emittere professionem fidei, 89. Vide infra, *Fidei professio*. Taciturnitas beneficii ecclesiastici præhabiti quantumvis modici, vitiat rescriptum ad beneficium novum obtinendum, et cur, 250. Vide infra, *Rescriptorum subreptio*. Provisio de secundo beneficio motu proprio Papæ facta, valet etiam non facta mentione de præhabitis beneficiis, 253. Idem dicendum de beneficio collato per legatum sedis apostolicæ, *ib.* Non tamen potest tunc provisus utrumque beneficium simul retinere, sed tenetur eligere, quod maluerit, *ib.* Beneficium ecclesiasticum quodcumque nequit obtineri ante decimum quartum ætatis annum, saltem inchoatum, 354.

Ad beneficium parochiale obtinendum requiruntur viginti quinque anni, I, 355. Ad dignitates et alia beneficia obtinenda, qualis ætas requiratur, *ib.* In promovendis ad beneficia ecclesiastica, qualis litterarum scientia requiratur, 353. Et quæ aliæ qualitates, *ib.* et 356. Beneficia ecclesiastica intra quod tempus sint conferenda, 367.

Beneficium ingredientis religionem an possit alteri conferri, 399. Ante susceptionem habitus religiosi potest quis renuntiare beneficio suo non servata forma decreti Tridentini, sess. 25, cap. 16, de Regular. Non autem postea, 400.

Potest quis ex novo titulo redire ad beneficium antea resignatum, I, 402. Sed tunc ultimum locum tenebit præ aliis, *ib.* Regulariter quilibet clericus beneficiarius potest renuntiare suo beneficio, *ib.* Nequit tamen clericus resignare beneficium, nisi aliunde habeat, unde sustentetur, 403. Nec illud beneficium, ad cuius titulum fuit ordinatus, nisi, etc., *ib.* Intelligendo hoc de resignatione voluntaria, *ib.* Beneficium litigiosum quid, 404. Et an possit alteri resignari, *ib.* et 405. Beneficium reservatum potest quidem simpliciter dimitti, non tamen alteri resignari, *ib.* Idemque dicendum de beneficio unito, *ib.* Et de beneficio patronato, atque electivo sine consensu patroni, vel eligentium, *ib.*

Beneficiorum permutatio an sit licita, I, 409. Et qualiter instituenda, 410.

Vacatio beneficii per mortem, vel per renunciationem an differat, I, 392. Vide infra, *Permutatio beneficiorum*, et *Renuntiatio et Resignatio*. Beneficia ecclesiastica non sunt hæreditatis jure, vel speciem hæreditariæ successionis referente, transferenda, 414. Quando episcopus aut capitulum cathedrale, negligit intra debitum tempus conferre beneficia, ad quem tunc devolvatur potestas ea conferendi, 427. Collatio beneficii facta post debitum tempus non valet, *ib.* Etiam si primo die post illud fiat, *ib.* Nisi de patientia toleretur, 428.

Beneficia tempore suæ legationis vacantia an, et quæ legatus a latere conferre possit, I, 576.

Ratione beneficii in ejus diocesi obtenti, an et quibus concurrentibus possit quis ab illo episcopo ordinari, I, 450.

In præficiendis seu promovendis ad beneficia ecclesiastica quæ qualitates requirantur, I, 481. Vide infra, *Præficiendi*. Si Papa rescribit pro non habente debitas qualitates, an et quando talis sit instituendus in beneficio, *ib.* Quando ecclesia dispensative conceditur minorenni, debet ipsa interim non per laicos, sed clericos regi, *ib.*

Ad beneficium obtinendum quis possit dispensare cum illegitimis, I, 496. Vide infra *Illegitimorum*. Filius, etiam legitimus sacerdotis nequit immediate succedere in beneficio paterno, 500. An ab immediata successione in beneficiis etiam excludantur consanguinei prioris beneficiarii, 501. Ac pater respectu filii sui legitimi, *ib.* Et nepotes respectu avi, *ib.*

In beneficiis ecclesiasticis quilibet suo officio per se fungi debet, I, 526. Aliqua tamen possunt expediri per vicarios, 527.

Pacta circa beneficia ecclesiastica quæ specialiter in jure prohibeantur, II, 57. Vide infra *Pactum pro obtin.* etc. Transactio super beneficio ecclesiastico an sit licita, 73 et 74. Quomodo super

beneficio ecclesiastico possit fieri amicabile compositio, 74.

Beneficio spoliatur clericus, si contra ecclesiam, in qua beneficium habet, pro extraneis advocatus, vel procurator existat, II, 84.

Beneficio renuntians per metum gravem potest illud repetere, II, 115. Et quid, si juramentum circa hoc intervenerit, *ib.* Clericus minorennis in renuntiatione beneficii graviter læsus, an restituatur in integrum, 134. An clericus ille indigeat nova collatione beneficii ad quod restituitur, 140.

Beneficarii clerici debitam fidei professionem omittentes, qualiter peccent, I, 95. Et qualiter fructus non faciant suos, 96.

Clerici beneficiarii omittentes recitationem horarum canonicarum, tenentur restituere fructus beneficii, ante sententiam declaratoriam judicis, et cur, II, 153.

Beneficiarius non est dominus possessionum suæ ecclesiæ, sed administrator, et quasi usufructuarius, I, 390. Clericus beneficiarius nequit propria auctoritate, ac sine consensu superioris, beneficium resignare, 397. An saltem ex causa ingrediendi religionem id fieri possit, 398. Vide infra *Renuntiari*. Clericus intrusus, aut non habens titulum canonicum in beneficio, nequit illud resignare, 403. Nec promotus ad secundum beneficium incompatibile cum priori, vel matrimonium contrahens, etc., *ib.* Neque criminosus, si ipso jure privatus est beneficio, alias sectus, *ib.* Consecutus ecclesiam parochialem nondum sacerdos, an eam possit resignare durante anno, 406. Quid juris de beneficiariis resignantibus causa infirmitatis, seu ante mortem, *ib.* Melius est paucos habere dignos altaris ministros, quam multos inutiles, 484.

Beneficii titulus inhæret ossibus clericis, II, 212. In loco beneficii personalem residentiam requirunt, censetur clericus domicilium contrahere, 184. Beneficiorum ecclesiasticorum collatio, appellatione fructuum continetur, 406. Circa beneficia ecclesiastica quomodo lite pendente nihil sit innovandum, 457. Differentia inter casum, cap. I et II. *Ut lite pendente, etc.* in 6, relatum, *ib.* Lite pendente inter duos præsentatos ad beneficium nequit patronus ecclesiasticus variare, seu alium præsentare, 458. Imo nec patronus laicus, *ib.* Quis contere possit beneficium, si duobus super eo sibi collato litigantibus mori contingat unum, vel utrumque eorum, *ib.* Beneficii et fructuum ejus sequestratio fit quando contra ipsius possessorem apud sedem apostolicam ruit promulgata una sententia diffinitiva, 464. Beneficii ecclesiastici privatio reputatur poena civilis, 490. Pro denuntiatione inhabilitatis ad obtinendum beneficium, ansufficiat unus testis, III, 20. Beneficia plura obtinens contra alium de pluritate beneficiorum non excipit, 223. Saltem nomine proprio, et an nomine ecclesiæ sic possit excipere, *ib.* Beneficium ecclesiasticum an quoad titulum presentari

valeat, 230. In causa beneficiali sententia non transit in rem judicatam, et quomodo, 285.

Beneficium ecclesiasticum quid, et quæ requisita ejus, III, 464. De essentia illius est, ut conferatur in perpetuum, 465. In illo aliud est officium spirituale, *ib.* Aliud fructus percipiendi jus, *ib.* Aliud fructus ipsi, *ib.* Debet conferri clerico, *ib.* Et erigi auctoritate ecclesiæ, 466. Sine consensu episcopi est potius pium legatum, *ib.* Enarrantur qualitates ad beneficium requisitæ, *ib.* Beneficium quotuplex, 467. Aliud est proprie, aliud improprie tale, *ib.* Aliud majus, aliud minus, *ib.* Aliud regulare, aliud sæculare, *ib.* Omnia censentur sæcularia, donec contrarium probetur, *ib.* Et quomodo probari possit, *ib.* Fundata in ecclesiis regularium, præsumuntur in dubio regularia, 468. Beneficium rursus aliud est curatum, aliud non curatum, *ib.* Curatum aliud est pro foro interno, aliud pro foro externo, *ib.* Ad beneficium proprie curatum quæ requirantur, 469. Beneficia duplicia quæ, *ib.* Dignitas quid, *ib.* Personatus et officium quid, 470. Beneficia simplicia, quæ, *ib.* Eorum nomine plerumque non veniunt canonicatus, *ib.* Dividitur ulterius beneficium in electivum, patronatum, collativum, seu liberum, 471. Patrimoniale, *ib.* Monoculum, et non monoculum, *ib.* Consistoriale, *ib.* Papæ reservatum, et beneficium vacans in curia, *ib.* Beneficia affecta, quæ, et quid juris de eis, 544. Beneficia incorporata. Vide *Incorporatio*. Beneficium sub eodem tecto quid, 507. Uniforme quid, *ib.* Difforme seu dissimile quid, 508. Beneficia incompatibilia, 507. Beneficia manualia quæ, 471. Possunt dari ex fundatione, *ib.* Sunt ad nutum revocabilia, *ib.* Episcopus justa de causa cum consensu patroni potest ex beneficio perpetuo facere manuale, 472. Respectu Papæ censentur omnia beneficia manualia, *ib.* Etiam statuto per Sedem apostolicam approbato et consuetudine ex beneficiis perpetuis possunt fieri manualia, *ib.* Non tamen e contra, 473. Manualia proprie beneficia non sunt, *ib.* Et quid de ecclesiis incorporatis, *ib.* Casus in quibus nomine beneficii etiam veniunt manualia, 474. In impetratione beneficii faciendâ est mentio præhabiti beneficii manualis, *ib.* Canonica, vicariatus, commenda, præstimonium, ac pensio an veniant nomine beneficii ecclesiastici, vide in suis locis, item, *ib.*

Beneficiorum collatio tribus potissimum modis sit, III, 487. Nonnunquam et aliis modis, *ib.* Quæ requirantur ad legitimam collationem, *ib.* Debet esse canonica, *ib.* Ac juxta formam a jure communi aut consuetudine præscriptam, *ib.* Debet fieri gratis, 488. Ac sine subreptione, *ib.* Pure et sine pacto et conditione, *ib.* Atque tempore debito, *ib.* Quibus conferenda sint et beneficia, *ib.* Beneficiorum collatio per concursum, *ib.* Beneficia simplicia non conferuntur per concursum, 489. Quænam præscribantur circa concursum a concilio Tridentino, *ib.* Dantur bene-